

Mika Närhi

Näin liikut vesillä

Uudenlainen navigoinnin oppikirja veneilyä
harrastaville

NÄIN LIIKUT VESILLÄ

-

UUDENLAINEN NAVIGOINNIN OPPIKIRJA

VENEILYÄ HARRASTAVILLE

Lukijalle saatteeksi

Navigoinnin opetusta ja suomalaisia navigoinnin oppikirjoja on saatavilla useita. Miten tämä oppikirja eroaa muista?

Aikaisemmin julkaistut oppikirjat ja koulutuskokonaisuudet ovat hyviä siihen tarkoitukseen, mihin ne on tehty. Suosittelen tutustumaan myös siihen materiaaliin. Se on usein suunnattu tietyn koulutusjärjestelmän mukaisen kokonaisuuden tarpeisiin. Tarkoituksena on saman koulutusjärjestelmän mukaisen tutkinnon suorittaminen. Tästä johtuen navigoinnin oppikirjojen harjoitukset on toteutettu kuvitteellisilla kartoilla tai kuvitteellisia tilanteita jäljitellen.

Tämän kirjan tarkoituksena on tehdä tutuksi perus navigointitaito yhdistettynä todellisiin merikarttoihin ja siten todellisiin huviveneilyssä eteen tuleviin tilanteisiin. Valitsemani tapa kirjoittaa tämä navigoinnin oppikirja antaa minulle vapaudet käyttää harjoituksissa todellisia kohteita Suomen rannikon merialueelta ja käyttää näihin paikkoihin liittyviä todellisia merikarttoja.

Nyt edessäsi oleva oppikirja erottuu muista myös siinä mielessä, että tässä kirjassa kaikki navigointitehtävät liitetään todelliseen veneilyretkeen. Oppikirja on navigointitaitojen oppimisen lisäksi myös hyvä peruskuvaus siitä, mitä sinun tulee ottaa huomioon ennen kuin lähdet veneellä merelle, kun kuljetat sitä merellä ja millaisia olosuhteita sekä niiden muutoksia voit merellä kohdata.

Kirjassa käytetyt henkilöiden nimet on muutettu, mutta tapahtumat ja henkilöt perustuvat löyhästi todelliseen tekemäämme geokätköjen hakuretkeen.

Lukiessasi tätä olet siis ottamassa ehkä mielenkiintoisemman harppauksen veneilyn maailmaan, kuin kirjan nimestä olisit saattanut kuvitellakaan.

Mika Närhi
veneilykouluttaja, Venekoulutus.fi

Suomen tietokirjailijat ry on tukenut tämän kirjan kirjoittamista.

Mika Närhi

**Näin liikut vesillä -
Uudenlainen navigoinnin oppikirja
veneilyä harrastaville**

Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Kirjassa oleva karttamateriaali on julkaistu Liikenneviraston luvalla:
© Liikennevirasto lupa nro LIVI/6292/07.03.01/2015

Kirjan valokuvat:
Mika Närhi, Janne Peltonen ja Sampo Salmio

© 2016 Mika Närhi

Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa
Kustantaja: Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

ISBN: 978-952-339-348-6

Sisällysluettelo

1. Veneretkelle lähdössä	7
2. Merikartta ja navigoinnin apuvälineet	11
3. Kuinka kauan kuluu aikaa?	15
4. Reittisuunnitelman tekeminen	17
4.1 Retken alkuosuus Aurajoesta ensimmäiselle kätkölle Ominaisholmeniin ...	19
4.2 Siirtyminen kätkölle Iso-Kuusisen saareen	28
4.3 Seuraavaksi reitti Maisaaren kätköille	31
4.4 Maisaaresta takaisin Aurajokeen.....	32
5. Kompassin käyttö	36
6. Suuntien lukeminen kartalta	40
7. Merimerkit apuna veneilyssä	42
8. Kulkeminen väylien ulkopuolella	57
9. Säätilan huomioiminen.....	59
10. Paikanmääritys ja koordinaatiston käyttö	63
11. Tuulen ja virtauksen vaikutus	66
12. Erilaiset rantautumistavat	68
13. Vinkkejä veneilyharrastukseen	77
Liite 1 - Harjoitustehtäviä	78
Liite 2 - Eksymätaulukko	88

1. Veneretkelle lähdössä

Ensimmäisen kerran käytin Buster Rentin vuokravenettä, kun pidin käytännön veneilytaitojen kurssia pääkaupunkiseudulta kotoisin olevalle perheelle. Näistä kokemuksista innostuneena järjestin seuraavana vuonna geokätköilijöille suunnatun veneretken. Tässä kirjassa pääset seuraamaan veneretkemme kokemuksia ja samalla oppimaan käytännön veneilyssä tarvittavia tietoja ja taitoja.

Veneretkelle löysin mukaani neljä geokätköjen hakemisesta innostunutta henkilöä. Joonas oli meistä kaikista parhaiten harrastukseen perehtynyt ja hänellä oli löydettyjä kätköjä omalla listallaan jo yli kolme tuhatta. Nelli ja Lily eivät olleet aivan niin aktiivisia harrastajia, mutta lähtivät innolla meidän mukaan. Sampsa oli hakenut meistä toisiksi eniten kätköjä. Itse olin aloittanut harrastuksen vasta edellisenä kesänä ja löydettyjä kätköjä oli listallani vasta kymmenkunta. Veneen kuljettaminen ja turvallisuudesta vastaaminen olikin päätehtäväni tällä retkellä.

Koska meitä oli nyt reissussa yhteensä viisi harrastukseen hurahtanutta, päätin lähteä tällä kertaa liikkeelle Buster Cabin perämööttoriveneellä Turun Aurajoesta. Vene on uusi ja voimme olettaa, että se on rakenteiltaan ja varusteiltaan kunnossa. Ennen lähtöä meidän oli silti tehtävä valmisteluja ja tarkistuksia, jotka liittyvät sekä navigointiin, yleiseen mukavuuteen että retkemme turvallisuuden varmistamiseen.

Kuva 1 Merellä kohtaamme monenlaisia merenkulkuun liittyviä rakennelmia

Retkeen valmistautuminen

Valmistautuminen alkoi jo reilusti ennen lähtöpäivää. Retken tarkoituksena oli käydä hakemassa mahdollisimman monta kätköä, mutta ilman liiallista kiirettä. Päivän piti olla tietysti myös mukava, koska kyseessä oli kaikille vapaaehtoisesta harrastuksesta. Pohdittava oli etukäteen myös syömisen järjestäminen, sillä retkipäivään kuuluu aina riittävästi sopivaa ruokaa ja juomaa.

Sen lisäksi oli mietittävä muuta varustusta ja veneellä kulkemiseen liittyvät asiat. Jotta tiedämme, millaisia asioita käyttämästämme veneestä täytyy tarkistaa, oli meidän mietittävä myös retken reittiä merialueella.

Pohdimme etukäteen melko tarkkaan lähtöaikaa aamulla ja paluuaikaa illalla. Sampsalla oli illalla toinen meno harmittavasti ja siksi päivän aikataulusta ei saanut tehdä liian tiukkaakaan. Merelle lähtiessä täytyy aina ottaa huomioon myös mahdolliset säästä ja muista olosuhteista johtuvat viivästykset. Sen takia koko päivän suunnitelmiin oli otettava hieman pelivaraa joka väliin.

Joonas oli laatinut haettavista kätköistä etukäteen listan. Tarkistin siis jo heti alkuvaiheessa, että listatut kätköt oli mahdollista hakea yhden päivän aikana. Samalla listasin niitä asioita, joita käyttämästämme veneestä tulisi tarkistaa. Oli mietittävä veneen ominaisuuksia eri kätköjen sijaintien mukaan ja varmistettava, ettei vene asettaisi kätköille saapuessamme meille rajoituksia kätköjen löytämiseen. Tässä tuli ottaa huomioon merialueella mahdollisesti olevat nopeusrajoitukset, sillat, käytettävissä olevat väylät sekä muu mahdollinen veneliikenne alueella.

Jonkin verran täytyi miettiä myös mihin suuntaan Aurajoesta irrottamisen jälkeen lähtisimme ja missä järjestyksessä kätköt olisi paras hakea.

Jotta näihin kysymyksiin pystyi vastaamaan, tarvittiin lisää tietoa sekä joitakin apuvälineitä. Nämä tarvittavat asiat ovat:

- Merikartta
- Merikarttatyöskentelyyn merenkulkukolmio, apuviivotin, merenkulkuharppi, lyijykynä, paperia ja taskulaskin (tai matkapuhelin / tablet-laite)
- Merikarttaohjelmisto (esimerkiksi Loisto mobiili sovellus Android laitteelle), jos haluamme käyttää sitä apuna reitin suunnittelussa
- Päivän sääennuste

- Käytössä olevan aluksen pituus, leveys, syväys, korkeus, matkanopeus, polttoaineen kulutus tunnissa (tai meripeninkulmalla) ja polttoainetankin tilavuus

Aluksen ominaisuudet

Aluksen ominaisuudet määrittävät sen, minkälaiselle merialueelle ja millaisessa säässä voimme lähteä. Lähdön hetkellä päätöksen tekee aina aluksen kippari. Hän on vastuussa, että alus, jolla merelle lähdetään, sopii tarkoitukseensa, on hyvässä kunnossa ja sopii vallitseviin olosuhteisiin.

Vesiliikennelaki 46/1996:

*”8 § Vesikulkuneuvon rakenne, varusteet ja kunto
Vesikulkuneuvon on oltava rakenteeltaan, varusteiltaan, kunnoltaan ja muilta ominaisuuksiltaan turvallinen kaikilla niillä kulkuvesillä, joilla sitä käytetään.”*

Aluksen ominaisuudet vaikuttavat myös paljon siihen, miten pitkälle yhden päivän aikana ehdimme ja tarvitsemmeko pakollisia aluksen huoltoon liittyviä pysähdyksiä. Esimerkiksi polttoaineen kulutus, polttoaineen laatu ja polttoainetankin tilavuus voivat vaikuttaa veneretken pituuteen.

Nyt käyttämämme alus on Buster Cabin merkkinen vene, jota valmistajan tietojen mukaan kuvataan seuraavasti.

Pituus:	6.92 m
Leveys:	2.43 m
Paino:	1185 kg
Henkilöluku:	8
Moottorisuositus:	115-200 hp
Syväys:	0,35 m
Polttoainetankki:	200 l
Korkeus:	n. 2 m
Kulutus (litraa / tunti):	24 l/tunti
Matkanopeus:	27 – 34 solmua

”Vakaa joka sään kulkuvene. Buster Cabin on joka sään yhteysvene, joka kulkee kevyesti kovemmassakin kelissä. Cabinissa on viranomaiskäytössä testattu, leikkaavammalla keulalla, syvemmällä v-kulmalla ja paksummalla, 5 mm pohjalevyllä varustettu runko, jonka ansiosta Cabin soveltuu hyvin myös avomerellä ajettavaksi. Optimaalisesti muotoillun alumiinirunkonsa

ansiosta Cabin on vakaa joka sään kulkuväline, jolla matkanteko on turvallista ja Busterille tyypilliseen tapaan huoletonta. 115–200 hevosvoimansa avulla Cabin kaiken lisäksi kuljettaa seurueesi perille sovitussa ajassa, vaakaasti ja varmasti.”

Valmistajalta saatujen tietojen perusteella voimme arvioida veneen matkanopeudeksi noin 21 solmua keskimääräisellä henkilökuormalla ja ottamalla huomioon sen, että haluamme ehkä ajaa vähän pienemmillä kierroksilla ajomukavuuden parantamiseksi. Tietojen perusteella voimme myös arvioida veneen soveltuvan hyvin retken tekemiseen.

Lähtöpäivänä ennen laiturista irrotusta tarkistamme vielä polttoaineen määrän tankissa, vuokraveneen varustukseen kuuluvien turvallisuusvarusteiden toiminnan ja muiden tarvittavien varusteiden kunnon.

Retken suunnittelussa voimme nyt siirtyä tarkastelemaan veneretkeämme merikartalta ja laatimaan samalla tarkemman suunnitelman kuljettavalle matkalle. Tämän voin tehdä sillä aikaa kun odotan Joonaksen ja Sampsan ajatuksia retkeämme varten. Joonas tutkii tarkemmin mahdollisesti haettavien geokätköjen tietoja. Niistä saamme toivottavasti mahdollisimman paljon vinkkejä hyvien rantautumispaikkojen valitsemiseen. Sampsan tehtäväksi on jäänyt miettiä päivän ruokahuoltoa. Minun täytyy tarkistaa alustavasti suunnittelemani reitti vielä myöhemmin Sampsan ajatusten mukaisesti. Jos päädymme valmistamaan lämmintä ruokaa päivän aikana, on reittikin ehkä suunniteltava eri tavalla, kuin pelkällä voileipäeväretkellä.

Kuva 2 Rantautuneena Iso-Kuusisen rantaan

Näin liikut vesillä - Uudenlainen navigoinnin oppikirja veneilyä harrastavalle yhdistää uudella tavalla navigoinnin harjoitukset ja todellisen merikartan. Oppaassa on käyty läpi veneretken turvalliseen toteuttamiseen liittyvät eri osa-alueet aina käytössä olevan aluksen ominaisuuksista tuulen ja muiden sääolojen vaikutukseen kulkemiseen ja rantautumiseen. Oppaan luettuasi sinulla on hyvä yleiskuva asioista, joita sinun tulee omankin veneretkesi kohdalla suunnitella ja ottaa huomioon.

Kirjailija on kouluttanut useiden vuosien ajan huviveneilijöitä sekä käytännön veneilytaidoissa että navigoinnin teoriassa. Hän on osallistunut veneilyä ja merenkulkua harrastavien kouluttamiseen Suomen navigaatioliiton, Suomen purjehdus ja veneilyliiton sekä Suomen meripelastusseuran paikallisyhdistyksissä. Oman veneilyharrastuksensa lisäksi käytännön kokemusta on karttunut myös vuokraveneen kuljettajana.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi